

GMINNY OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ
W ORLI

ul. Mickiewicza 8, 17-106 Orla
NIP: 5431876617, REG. 142954388
tel./fax: 85 730 57 95

WPLYNEŁO
URZĄD GMINY ORLA
410.1.2024

15-03-2024

P. H. Kiebojowski
18.03.2024
15.3.24

Orla, dnia 15 marca 2024 r.

Rada Gminy Orla

zał.szt. nr wpływu.....
podpis.....

Zgodnie z Rozdziałem 11 Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2023-2025 stanowiącym załącznik do uchwały Nr XXXVIII/357/23 Rady Gminy Orla z dnia 24 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2023-2025, przedkładam roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2023 oraz przedstawiam potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Otrzymują:
1. a/a MM

Z up. Kierownika
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Orli
Zuzanna Nowicka
Starszy Pracownik Socjalny

RPW/2295/2024 P
Data: 2024-03-15

Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2023 oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

I. Wprowadzenie.

Wdrażanie modelowych rozwiązań pracy z rodziną wieloproblemową, w szczególności rozwój pracy socjalno-terapeutycznej i socjalno-wychowawczej z rodzinami, które są zagrożone w pełnieniu swoich funkcji to zadania realizowane zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pomoc rodzinie borykającej się z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci oraz skuteczna ich ochrona i pomoc, może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracującymi z dziećmi i rodzicami. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje też możliwość zastosowania rozwiązań, które mogą przyczynić się do budowania spójnego i skutecznego systemu pomocy rodzinie, która ma problemy w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Gmina Orla realizuje działania w zakresie polepszania fizycznego i psychicznego dobrostanu dzieci, w tym ograniczenie zjawiska zaniedbywania dzieci i niedostatecznej opieki nad nimi oraz wspieranie bezpiecznej więzi między opiekunem a dzieckiem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli kontynuuje realizację rozwiązań w zakresie wspierania rodziny, kierując się dobrem dziecka, dobrem rodziny jako naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka, przy współdziałaniu instytucji i organizacji, pracujących z dziećmi i rodzicami.

Wskazane zadania realizowane są w oparciu o założenia programowe i ustawowe zawarte w szczególności w poniższych dokumentach:

- 1) ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.);
- 2) ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.);
- 3) Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Orla na lata 2017-2027;
- 4) Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Orla na lata 2022-2026;
- 5) Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2023-2025.

II. System opieki nad dzieckiem – zadania gminy.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) „w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań”.

Do zadań własnych gminy, zgodnie z art. 176 w/w ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W związku z w/w zadaniami gminy w roku 2023 zrealizowano następujące zadania:

- 1) realizowano Uchwałę XXXVIII/357/23 Rady Gminy Orla z dnia 24 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2023-2025;
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli zatrudnia asystenta rodziny na umowę o pracę na czas nieokreślony (na ½ etatu w systemie zadaniowego czasu pracy). Na dofinansowanie wynagrodzenia asystenta uzyskano dotację w ramach programu „Asystent Rodziny na rok 2023” w wysokości 1500,00 zł. Łączny koszt związany z realizacją usługi asystenta rodziny (wynagrodzenia, pochodne, szkolenia i podróże służbowe) wyniósł 36 913,59 zł;
- 3) asystenta nie uczestniczył w szkoleniach w 2023 r.;
- 4) gmina w miarę swoich możliwości tworzy i rozwija system opieki nad dzieckiem przez objęcie rodzin przeżywających trudności wsparciem asystenta rodziny.

Rodziny przeżywające trudności i wymagające pomocy, zostały objęte wsparciem asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego (praca socjalna). Na terenie Gminy Orla ze specjalistycznego poradnictwa radcy prawnego, rodziny mogą skorzystać w Urzędzie Gminy raz w tygodniu. Rodziny wymagające wsparcia psychologa mają możliwość uzyskania tej formy pomocy w Szkole Podstawowej w Orli. Rodziny mają również możliwość skorzystania ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej prowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku, z pomocy terapeutycznej w Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny „Klanza” w Białymstoku, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim oraz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Orli. W roku sprawozdawczym było umieszczonych dwoje dzieci w rodzinie zastępczej. GOPS w Orli za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej poniósł odpłatność wynikającą z art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) w ogólnej kwocie 13 990,07 zł. Zgodnie z powyższym artykułem gmina zobowiązana jest do współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wysokości odpowiednio:

- a) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
  - b) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
  - c) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 5) w okresie sprawozdawczym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli przekazywał

Wojewodzie Podlaskiemu drogą elektroniczną sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny;

- 6) prowadzono monitoring właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej wobec 5 rodzin wychowujących łącznie 13 dzieci. W okresie styczeń–grudzień 2023 r. asystent rodziny:
- a) opracował 9 planów pracy z rodziną przy aktywnym udziale jej członków i współpracy pracowników socjalnych, których głównym założeniem było podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, poprawa sytuacji materialnej i mieszkaniowej oraz polepszenie wyników szkolnych dzieci,
  - b) w rodzinach z problemem alkoholowym prowadził profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie wzmocnienia rodziny, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
  - c) udzielił pomocy rodzinom w zakresie poprawy sytuacji bytowej, a w szczególności w zdobyciu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, wskazywał, jak sprawnie można wykonywać obowiązki domowe; doradzał, w jaki sposób zarządzać środkami finansowymi; pomagał w codziennej organizacji dnia rodziny; informował jak działają urzędy, placówki wspierające rodziny i dzieci; wyjaśniał, w jaki sposób należy wypełnić dokumenty oraz załatwić sprawy urzędowe, wykorzystując własne uprawnienia i możliwości; wskazywał jak ubiegać się o rozłożenie spłaty zadłużenia na raty,
  - d) udzielił pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, monitorował działania dotyczące napisania podania o pomoc finansową, pomagał w wyszukiwaniu ofert pracy, motywował do większego zaangażowania w opiekę nad dziećmi i zadbania o stronę estetyczną mieszkania,
  - e) rodzinom pomagał w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi; wskazywał sposoby wspólnego spędzania czasu z rodziną, doradzał jak wychowywać i opiekować się dziećmi,
  - f) pomagał przy odrabianiu lekcji, wyrównywaniu zaległości w nauce i przygotowaniu do sprawdzianów szkolnych,
  - g) motywował członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowania nauki, poszukiwania pracy,
  - h) dokonał 10 ocen sytuacji rodziny,
  - i) prowadził dokumentację obejmującą: plan pracy z rodziną, ocenę sytuacji rodziny, kartę wizyt w środowisku rodzinnym, realizację usługi asystenta rodziny (miesięczne sprawozdanie z pracy z rodziną).

III. Wspieranie rodziny – interdyscyplinarność działań.

Wobec rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli podejmuje działania, których celem jest zapewnienie wsparcia i pomocy, szczególnie poprzez:

- 1) analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomoc w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążenie do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny, to zespół planowanych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie funkcji opiekuńczo-rodzicielskich, działania te prowadzone mogą być w formie:

- a) pracy z rodziną m.in. poprzez konsultacje, poradnictwo specjalistyczne, terapię, mediacje, usługi dla rodzin z dziećmi, pomoc prawną, przydzielenie asystenta rodziny,
- b) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka poprzez placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające, może odbywać się to przy aktywnym udziale lokalnych instytucji, organizacji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.

Pomoc rodzinie ma charakter czasowy, podejmowana jest przy pełnym wykorzystaniu zasobów własnych rodziny oraz jej potencjału. Praca z rodziną podejmowana jest zarówno w rodzinie wymagającej wsparcia, by mogła poradzić sobie z doznawanymi trudnościami, tak by nie doszło do działań interwencyjnych w postaci umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, jak i rodzinie w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza środowiskiem rodzinnym. Wówczas działania pomocowe zmierzają do stworzenia takich warunków w funkcjonowaniu rodziców umieszczonego dziecka, by możliwy był powrót dziecka do rodziny biologicznej. Asystent rodziny jest profesją w systemie wspierania rodziny. Podstawowymi zadaniami w pracy asystenta są kompleksowe działania podejmowane wobec rodziny, polegające przede wszystkim na towarzyszeniu rodzinie, z zachowaniem profesjonalnych relacji, w pokonywaniu trudności, poprawie funkcjonowania i zmianie niekorzystnych dla rodziny sytuacji kryzysowych.

Zadania z zakresu wspierania rodziny, są powierzone do realizacji przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli i w 2023 r. były wykonywane przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny.

PRACOWNICY SOCJALNI

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu, a także wnioskowaniu do kierownika Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Udzielana pomoc miała na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny oraz wzmocnienie jej w wypełnianych przez nią funkcjach (opiekuńczej, wychowawczej, ekonomicznej, socjalizacyjnej, kulturowej) i była realizowana w ramach prowadzonej pracy socjalnej.

W 2023 r. pracownicy socjalni objęli pomocą:

- 6 rodzin (32 osoby w rodzinach), w których występowała wielodzietność lub potrzeba ochrony macierzyństwa. Podjęte w tych rodzinach działania dotyczyły w szczególności: wnioskowania o pomoc finansową na zasiłki okresowe; wnioskowania o udzielenie pomocy niepieniężnej w formie rzeczowej na produkty żywnościowe oraz posiłki w stołówce szkolnej dla dzieci; wskazywania możliwości otrzymania bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (pedagogicznego, psychologicznego, prawnego); monitorowania właściwego pełnienia ról rodzicielskich; udzielania pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, załatwianiu spraw urzędowych, wykorzystywaniu własnych uprawnień do świadczeń społecznych; udzielania poradnictwa w zakresie opieki i wychowania dzieci, wydawania Kart Dużej Rodziny,

- 11 rodzin (32 osoby w rodzinach), w których występowała bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Podjęte w tych rodzinach działania: wskazano i umożliwiono kontakt ze specjalistami (m.in. pedagogiem, psychologiem); udzielono wsparcia w zakresie: tworzenia warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi rodziny, edukacji (wskazywanie właściwych metod wychowawczych, sposobu spędzania wolnego czasu, zwracanie uwagi na warunki sanitarno-higieniczne i zadbanie o dzieci, motywowanie rodziców do pracy nad właściwą postawą i prawidłowym wypełnianiem swoich obowiązków), zdrowia (motywowanie do podjęcia leczenia).

Wszystkie działania, podejmowane przez pracowników socjalnych, odbywały się przy ścisłej współpracy z przedstawicielami placówek oświatowych, służby zdrowia, Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim, prokuratury, instytucji działających na rzecz rodziny (Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orli, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Orli, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim), zawodowymi i społecznymi kuratorami.

ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny jest profesją w systemie wspierania rodziny, wprowadzoną ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, której cechami charakterystycznymi są kompleksowe działania podejmowane wobec rodziny polegające przede wszystkim na towarzyszeniu rodzinie, z zachowaniem profesjonalnych relacji, w pokonywaniu trudności, poprawie funkcjonowania i zmianie niekorzystnych dla rodziny sytuacji kryzysowych.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) pomoc w poprawie sytuacji bytowej oraz w uzyskaniu samodzielności materialnej:
  - udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
  - udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
  - wspieranie aktywności społecznej rodzin,
  - motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
  - udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 2) wsparcie specjalistyczne:
  - udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
  - udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
  - motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
  - prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 3) czynności administracyjne:
  - prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
  - opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną,
  - dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
  - monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
  - sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 4) współpraca z innymi podmiotami:
  - współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
  - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, która zajmuje się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną,
  - czynności interwencyjne, w szczególności podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Ponadto w ramach swojej funkcji asystent rodziny jest zobowiązany zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do opracowania i realizacji planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. W przypadku podejmowania działań na rzecz rodziny, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej asystent zobowiązany jest do opracowania i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z

członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej z uwagi na konieczność skoordynowania działań z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

Zadania asystenta rodziny realizowane są zgodnie z przepisami ustawowymi i polegają przede wszystkim na prowadzeniu pracy z rodzinami, u których występuje wiele sprzężonych problemów, takich jak m.in.: niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze, prawidłowe prowadzenie gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przewlekła choroba, niepełnosprawność, przemoc, wyuczona bezradność, zaburzenia psychiczne, których występowanie powoduje trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Praca asystenta rodziny odbywa się w miejscu zamieszkania w/w rodzin i poza nim, przy aktywnym współdziałaniu i współpracy pracownika socjalnego z rejonu osoby objętej wsparciem asystenta. Decyzję o udzieleniu wsparcia asystenta danej rodzinie podejmuje Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli na podstawie wniosku pracownika socjalnego i analizie sytuacji danej rodziny.

Wspieranie rodziny, w ramach asystenta rodziny jest procesem długotrwałym, dającym bardzo trudno osiągalne i wymierne efekty działania, powodującym doprowadzenie rodziny do istotnych zmian postępowania członków rodziny i ich sytuacji życiowej, niwelowania destruktywnych zachowań członków rodziny, samodzielności w realizowaniu spraw rodzinnych, podniesieniu jakości życia członków rodziny. Działania asystenta rodziny ukierunkowane były przede wszystkim na utrzymaniu dzieci w ich naturalnym środowisku.

Należy nadmienić, że rodzinie może zostać przydzielony asystent rodziny, tylko za jej zgodą. W tym kontekście asystenturę należy rozumieć, jako formę wsparcia, a nie przymusu.

IV. Gminny program w zakresie wspierania rodziny w Gminie Orli na lata 2023-2025.

Realizując zapisy ustawowe Rada Gminy Orli w dniu 24 marca 2019 r. uchwałą nr XXXVIII/357/23 przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Orli na lata 2023-2025. W niniejszym programie został określony cel główny na kolejne lata realizacji programu tj.: *„Stworzenie optymalnych warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych”*.

W celu zmniejszenia skali rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zwiększenie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, zostały określone cele szczegółowe, a mianowicie:

- 1) zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących;
- 2) zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych dziecka;
- 3) wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.

W oparciu o w/w cele określono w programie podstawowe zadania do realizacji w Gminie Orli. Ich realizacja w 2023 roku przedstawiała się następująco:

Lp.	Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Efekty i rezultaty osiągnięte w 2022 roku
Cel szczegółowy 1: Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.					
1.	Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	Monitoring sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zamieszkałego na terenie gminy jest sprawowany przez pracownika socjalnego. Sposoby monitorowania: kontakt z rodziną w miejscu zamieszkania, kontakt telefoniczny, z pedagogiem szkolnym. W 2023 r. było monitorowanych 5 rodzin, które objęto wsparciem asystenta rodziny na wniosek pracownika socjalnego. Udzielono pomocy z następujących przyczyn: bezradność opiekuńczo-wychowawcza, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i alkoholizm.
2.	Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, placówkami wsparcia, świetlicami środowiskowymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla.	Liczba podjętych interwencji. Liczba osób objętych wsparciem.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli w 2023 r. współpracował z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, placówkami wsparcia, świetlicami środowiskowymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych. W okresie sprawozdawczym GOPS w Orli wystosował 1 wniosek do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim o wgląd w sytuację dziecka. Asystent rodziny sporządził w okresie sprawozdawczym 2 sprawozdania ze współpracy asystenta rodziny z rodziną, jako obowiązek z mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim. Wsparciem asystenta rodziny i pracownika socjalnego było 5 rodzin wychowujących łącznie 13 dzieci.
3.	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.	Objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej 70 rodzin (łącznie 134 osoby w rodzinach), z tego 5 rodzin (łącznie 13 osób w rodzinie) – objętych wsparciem przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego.

4.	<p>Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.</p>	2023-2025	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli,</p> <p>Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Orli,</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orli.</p>	<p>Liczba osób, które podjęły terapię.</p> <p>Liczba założonych Niebieskich Kart.</p> <p>Liczba osób, które ukończyły terapię.</p>	<p>Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim - założyli 14 procedur „Niebieskie Karty”, Szkoła Podstawowa w Orli - założyła 1 procedurę „Niebieskie Karty”, które zostały skierowane do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Orli.</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orli wzywała 7 osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego. Dwie osoby zadeklarowały, że same podejmą leczenie.</p>
5.	<p>Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.</p>	2023-2025	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli,</p> <p>Asystent rodziny zatrudniony w GOPS w Orli,</p> <p>Szkoła Podstawowa w Orli i inne placówki oświatowe,</p> <p>Powiatowe Centrum</p>	<p>Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.</p>	<p>Asystent rodziny w roku sprawozdawczym nie podejmował współpracy z rodziną, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.</p> <p>W Szkole Podstawowej w Orli jedno dziecko przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej kontynuuje naukę w oddziale przedszkolnym przy w/w szkole.</p>

			Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.		
6.	W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla.	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.	W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Orli jest zatrudniony asystent rodziny na ½ etatu w systemie zadaniowego czasu pracy. Asystent rodziny na wniosek pracownika socjalnego podjął współpracę z 5 rodzinami.
Cel szczegółowy 2: Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.					
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Szkoła Podstawowa w Orli w Orli i inne placówki oświatowe, Urząd Gminy Orla.	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.	W 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli udzielił pomocy w następujących formach: - pieniężnych – 128 osobom, którym przyznano świadczenie (125 rodzin; 189 osób w rodzinach), - niepieniężnych – 44 osobom, którym przyznano świadczenie (30 rodzin; 80 osób w rodzinach). W ramach świadczeń pieniężnych i niepieniężnych udzielono pomocy w formie: - zasiłku celowego na zakup żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” - 15 rodzinom, w tym 29 dzieciom, - zasiłku okresowego z powodu: bezrobocia, długotrwałej choroby, wielodzietności, niepełnosprawności - 14 rodzinom, w tym 6 dzieciom, - stypendium socjalne uczniom – 4 rodziny, w tym 9 dzieciom, Szkoła Podstawowa z dnjb w Orli udzieliła pomocy w formie: – 1 rodzina otrzymała wsparcie rzeczowe dla dzieci.

2.	Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	2023-2025	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli,</p> <p>Urząd Gminy Orla, Szkoła Podstawowa w Orli i inne placówki oświatowe.</p>	Liczba dzieci korzystających z posiłków.	<p>Dożywianiem w 2023 roku zostało objętych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 29 dzieci na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego i wydanej decyzji administracyjnej, - 11 dzieci na podstawie wniosku dyrektora szkoły w Orli. <p>W Szkole Podstawowej z dnjb w Orli z posiłków skorzystało:</p> <p>w miesiącu I – 19 uczniów, w miesiącu II – 21 uczniów, w miesiącu III – 24 uczniów, w miesiącu IV – 16 uczniów, w miesiącu V – 27 uczniów, w miesiącu VI – 26 uczniów, w miesiącu IX – 24 uczniów, w miesiącu X – 28 uczniów, w miesiącu XI – 29 uczniów, w miesiącu XII – 28 uczniów.</p>
3.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	2023-2025	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orla,</p> <p>Szkoła Podstawowa w Orli i inne placówki oświatowe.</p>	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem.	<p>Asystent rodziny i pracownik socjalny w 2023 r. monitorowali łącznie 5 rodzin, wychowujących 13 dzieci - zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.</p> <p>Szkoła Podstawowa z dnjb w Orli poprzez monitorowanie sytuacji dzieci doprowadziła do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyeliminowanie wszawicy wśród dzieci (6 rodzin): w Oddziale przedszkolnym - 4 osoby, w klasach I-III- 1 osoba oraz w klasach IV-VIII - 2 osoby, - zmotywowano rodziców 14 uczniów do diagnozy w PPP z powodu różnych problemów szkolnych (dydaktyczne i wychowawcze). <p>Wychowawcy, nauczyciele, specjaliści prowadzili obserwację zachowania dzieci przedszkolnych i szkolnych. Odbywały się rozmowy indywidualne, grupowe, rozmowy w obecności rodziców. Rozmowy te odbywały się między innymi w kontekście sytuacji kryzysowej, zaburzeń emocjonalnych oraz zaniedbań rodzicielskich czy trudności wychowawczych.</p>

4.	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna, pedagogiczna i prawna).	2023-2025	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Liczba udzielonych konsultacji i porad.	Szkoła Podstawowa w Orli udzieliła 78 konsultacji i poradnictwa specjalistów: - psycholog szkolny, pedagog szkolny i pedagog specjalny. - prawnych – 2 porady, - socjalnych – 70 porad.
5.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla.	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.	W 2023 r. faktycznie poniesiony koszt pobytu dwójki dzieci w rodzinie zastępczej wynosił 13 990,07 zł.
6.	Organizacja wycieczki dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2023-2025	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Liczba zorganizowanych form wycieczki. Liczba uczestników wycieczki.	Gminne Centrum Kultury w Orli zorganizowało następujące działania: - ferie z GCK – 26 osób, w ramach których odbyły się zajęcia stacjonarne: bal karnawałowy z konkursem na najlepsze przebranie, warsztaty z gliny i wyplatania siana, a także miały miejsce wyjazdy do Kina Helios w Białymstoku, Parku wodnego w Hajnówce oraz Muzeum w Bielsku Podlaskim, - Wakacje z GCK – 31 osób, w ramach których zorganizowano wyjazdy do Parku Kulturowego Koryciny-Milewsczyzna, parku rozrywki FastPark w Białymstoku, odbyły się również warsztaty ceramiczne, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orli: - zorganizowała kolonie letnie do Władysławowa dla 17 osób (dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i o niskim statusie materialnym), - dofinansowała wyjazd z programem profilaktycznym na kolonie do Jabłecznej organizowane przez Bractwo Młodzieży Prawosławnej w Orli dla 13 osób,

- dofinansowała działania profilaktyczne prowadzone przez GCK w Orli w czasie wakacji.

**Cel szczegółowy 3:
Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.**

1.	Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: zatrudnienie asystenta rodziny; praca socjalna z rodziną na bazie kontraktu socjalnego.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Liczba asystentów rodziny. Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Ilość zawartych kontraktów socjalnych.	Zatrudniony jest 1 asystent rodziny. Wsparciem objęto 5 rodzin. Nie zawarto kontraktów socjalnych.
2.	Wspieranie rodzin i dzieci przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Liczba wspieranych rodzin.	Wsparciem udzielonym przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego zostało objętych 5 rodzin.
3.	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin.	2023-2025	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Liczba zrealizowanych programów.	Szkoła Podstawowa w Orli prowadziła działania: - włączanie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w realizację programów, akcji, kampanii profilaktycznych realizowanych na terenie szkoły np. „Przyjaciele Zippiego”, „#19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży”, „UNPLUGGET” program profilaktyczny z obszaru uzależnień.
4.	Organizowanie szkoleń, porad, warsztatów dla rodziców.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli,	Liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów, porad.	Szkoła Podstawowa w Orli realizowała: - prelekcja dla rodziców dzieci wszystkich grup przedszkolnych „Mały człowiek czyli - o relacji i komunikacji z małym dzieckiem”, - organizowano pedagogizację rodziców w klasach w ramach

			Szkoła Podstawowa w Orli i inne placówki oświatowe.		spotkań, - udzielano porad i konsultacji dla rodziców dzieci przedszkolnych i szkolnych – indywidualne i grupowe (prowadzone przez psychologa szkolnego, pedagoga szkolnego i pedagoga specjalnego).
5.	Promowanie rodzinnej integracji.	2023-2025	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Ilość spotkań integracyjnych.	<p>W Szkole Podstawowej w Orli włączano rodziców, dziadków w życie szkoły poprzez okazjonalne uroczystości, akcje charytatywne, warsztaty świąteczne, piknik rodzinny z okazji Dnia Dziecka.</p> <p>Gminne Centrum Kultury w Orli zorganizowało:</p> <ul style="list-style-type: none"> - IV Przegląd Orlańskie Kolędowanie, - Przedstawienie „Królowa śniegu”, - Koncert zespołu Fermaty „Z miłością w tle”, - Rodzinne warsztaty wielkanocne, - Piknik Rodzinny z okazji Dnia Dziecka, - Białoruski Festyn Ludowy w Koszkach, - Kino w Twoim Mieście, - Międzynarodowy Festiwal Teatralny WERTEP, - Piknik integracyjny – koncert Damiana Ukeje, degustacja Tapas oraz Ekokącik dla dzieci, - Koncert „Z klasyką przez Polskę”, - 105 rocznica odzyskania Niepodległości przez Polskę – Koncert Zespołu Fermata, - Wieczór Andrzejkowy z Iluzją, - Mikołajki. <p>Gminna Biblioteka Publiczna w Orli zorganizowała:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Popołudnie z planszówkami”, - Tydzień bibliotek, - Czytanie bajek w bibliotece, - Piknik Rodzinny z okazji Dnia Dziecka, - Wakacyjne gry i zabawy w bibliotece, - Dzień kolorowanek,

					<ul style="list-style-type: none"> - Narodowe Czytanie, - Mała Książka Wielki Człowiek, - Noc bibliotek, - Wieczór Andrzejkowy z Iluzją.
6.	Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę.	2023-2025	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	<p>Liczba szkoleń, kursów, warsztatów.</p> <p>Liczba uczestników.</p>	<p>Pracownicy Szkoły Podstawowej w Orli brali udział w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkoleniu z rekomendowanego programu profilaktycznego „UNPLUGGET” dającego kwalifikacje do realizacji programu – 5 osób, - szkoleniu z programu profilaktycznego dającego kwalifikacje do realizacji programu „Ku dorosłości”- 4 osoby.
7.	<p>Wspieranie i propagowanie form aktywności społecznej na rzecz rodziny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udział w projektach współfinansowanych ze środków pozabudżetowych mających na celu dobro rodziny i rozwój specjalistycznego wsparcia. 	2023-2025	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Gminny Ośrodek Kultury w Orli,</p> <p>Szkoła Podstawowa w Orli.</p>	<p>Liczba zrealizowanych projektów.</p> <p>Liczba uczestników w projektach.</p>	<p>Gminne Centrum Kultury realizowało:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekt „Malowane dźwiękiem, obrazem i skamkiem” - <u>zorganizowano</u>: - warsztaty plener malarski, - Piknik integracyjny: koncert Damjana Ukeje oraz degustacją Tapas - wystawa plenerowa oraz w budynku GCK Orla, - realizacja w partnerstwie projektu "Tradycja i kultura naszych przodków", - <u>odbyły się warsztaty rękodzielnicze</u>: - ikony i anioły wykonane metodą decupage – Szernie, - warsztaty florystyczne – Orla, - słomiane ozdoby – Topczykały, - okęcane sznurkiem słoiki, buteleczki, puszki - Koszele, Paszkowszczyzna, Reduty, Orla, - warsztaty kulinarne - Orla - lniane makatki w filcowe kwiatki - Krywiatycze, Mikłasze,

V. Potrzeby związane z realizacją zadań.

Budowanie i realizowanie gminnego systemu wspierania rodzin wieloproblemowych jest zbiorem mechanizmów i oddziaływań na rzecz tych rodzin, wyznacza kierunki podejmowania inicjatyw i działań na rzecz wspierania rodzin.

W 2023 roku za kluczowe i ważne przyjęto:

- a) wdrażanie i realizowanie w dalszym ciągu Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla,
- b) realizację i intensyfikację działań profilaktycznych oraz metod pracy z rodziną, mających na celu utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku,
- c) doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, mającymi kontakt z dzieckiem i jego rodziną,
- d) wspomaganie funkcjonowania rodzin z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez rozwój systemu wsparcia rodziny i profilaktykę,
- e) realizowanie i doskonalenie kompleksowego i spójnego systemu wspierania rodziny oraz opieki nad dzieckiem i rodziną poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Orla,
- f) kontynuowanie realizacji zadań, wynikających z programu z zakresu wspierania rodziny,
- g) zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie ewentualnych wydatków związanych z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, bądź placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Kierunki działań i potrzeby na 2024 rok:

1. Realizacja działań Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2023-2025.
2. Kontynuacja wspierania rodziny poprzez przydzielenie Asystenta Rodziny do rodzin niewydolnych wychowawczo.
3. Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego.
4. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, w tym kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom.
5. W sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci, umieszczenie i współfinansowanie dzieci w pieczy zastępczej.
6. Podejmowanie działań interwencyjnych w rodzinach, w których występuje alkoholizm, narkomania lub przemoc.
7. Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
8. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.
9. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.
10. Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach, w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych i poszerzenia umiejętności w zakresie wspierania rodziny.
11. Udział w ogłoszonych przez Ministerstwo Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej w Warszawie konkursach dotyczących otrzymania dotacji na zatrudnienie asystenta rodziny na 2024 r., z uwagi, iż od 2015 r. zatrudnienie asystenta rodziny jest zadaniem obowiązkowym gminy.

Z up. Kierownika
Gminnego Ośrodka Kultury Społecznej
w Orlu
Zuzanna Nowicka
Starszy Pracownik Socjalny